

agbántal-
lól, lü-
használt
nál.

készítése
mésztést

e
UM
ali és
zére.

geket is
betegeket
FORVOS
7. a.

zene-

mélkül) 75
kíséret- 97

Elijahu
a l'mo-
mozaaj
enkin 50
— 150

Sohnia,
— 39
— 51

6 ének
— 115

Nigun,
ch rith
— 39
— 102

Saira
Parrar
— 48

anus au
— 58
szólamu
— 48

zótamu)
— 48
— 48
— 150

ach,
— 48
a ének) 90
köt. — 180

Hatodi,
ruach
ach Be-
— 48
— 58

ok
4 kéze) 190
— 150
— 48

ályában,
zetes bekül-

EK
semenben

ott árak.
230-tól

Postbeszélő Eg. Klado.
Kiadó és nyomda
Központi St. Baron
Pop (Brassai-utca) 19
Telefon:
Központi és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
K. M. Sz. — — — 238
Közvetlen árú pályaudvar-
ra és vidéken is lej 5
Központban — — — 5

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjeleddragább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40-
Egyszám ára — ck 2-

1926 Julius 14 Szerda

Csuj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 152 szám

5686. Ab 3

Gonoszság, vagy örület?

Tulajdonképpen nem kellene semmiféle kom-
mentárt fűzünk az idezetekhez, ame-
lyeket alább közölni fogunk. A gyűlölködésnek,
sz elvakultságnak és az üzletes mindenreelzánt-
ságnak olyan klasszikus példái ezek az idezetek,
amelyek önmagukért beszélnek és valóban nem
mélítók arra, hogy velük jóérzésű ember vitába
szálljon. De, mert Magyarországon járt olva-
dóink nap-nap után küldik be az újságkivágá-
sokat és a legmélyebb felháborodás hangján
kérk tőlünk, hogy foglalkozzunk ez erdélyi
nyilvánosság előtt ezzel a kérdéssel, újságírói
kötelességünk — ha nem is vitába szállni —
de legalább is megemlékezni erről a jelen-
ségről.

Az Uj Kelet néhány nappal ezelőtt a Ke-
ren Kajemet jeruzsálemi főirodája titkárnak
tőlából hosszabb cikket közölt arról, hogy né-
héz erőfeszítések árán végre Magyarországon
is megindult a Palesztina felépítése érdekében
folytatott munka, hogy zsidó közéleti férfiak,
hitközségek és zsidó intézmények egyre sürge-
többen érik megük fölött a kötelességet, hogy
a magyarországi zsidóság is bekapcsolódjék az
egyetemes zsidóság nagy erőfeszítésébe. Ez a
kezdeményezés természetesen nem megy min-
den nehézség nélkül, mert a Palesztina-gondolat
kedvezőtlen viszonyok között és egy
megmégzett atmoszférában kell népszerűsíté-
niük azoknak, akik ezt a feladatot magukra
vállalták.

A nehézségeket nem a kormány és nem is
a keresztény magyar társadalom görditi a Pa-
lesztina munka útjába, hanem egyedül és ki-
zárólag a magyar zsidó asszimiláció néhány
megsontcsodott vezetőembere, akik már rész-
ben nem elég rugalmasok ahhoz, hogy bele-
illeszkedhessenek a zsidó újjáépítési mozgalom
haladó szellemébe, részben egyszerű üzleti
meggondolások alapján a pozíciójukat féltik az
új zsidó eszmeáramlattól. Am a legsúlyosabb
nehézséget a magyarországi zsidó sajtónak
speciális helyzete okozza, amelyben ugyszólván
monopóliumot élvez az „Egyenlőség” című
hetilap, az önértetnélküli, álhazafiaskodó és sovi-
nizmusban a fajmagyaroknálultevőasszimiláció-
nak a hecclapja. Ez a lap, amióta Magyarországon
az intenzívebb Palesztina-propaganda megindult,
ugyszólván minden sorában tüzet okád a cioniz-
mus ellen s a sorok mögött szinte látni az
ijedt arcokat, amelyek a cionizmus térhódításá-
tól a lap kicsiny üzleteit féltik. Az „Egyenlő-
ség” olyan denunciaciók és rágalomhadjáratot
indított meg a Palesztina-munka magyarországi
propagátorai ellen, amely — bátran állíthatjuk
— példátlan a zsidóság történetében. Ez a kis
hecclap heteken keresztül közölt cikkeket,
amelyekben nyíltan arra hívta fel a rendőrség
figyelmét, tartóztassa le és utasítsa ki az ország-
ból a cionizmus „ügynökei”, akik szerinte
államelles propaganda tüznek és látításra
szítják a lakosságot. Ezen ügynökök alatt az
„Egyenlőség” a Keren Hajjeszd londoni köz-
pontjának megbizottját, a nálunk is jólismert
dr. Adolf Friedemannt és a KKL jeruzsálemi
főirodájának titkárát, Székely Bélát érti.

Am, hogy a Palesztina-gondolat egyre
mélyebb gyökeret ver, annak a legékesebb
bizonyosága épen az, hogy az „Egyenlőség” ma-
már a biztonságát veszített ember riadt handa-
bandázásával támadja a cionizmust. Elöttünk
fekszik ennek az antiszemita zsidó lapnak leg-
újabb példánya, amely ugyszólván első sorától
az utolsóig egyetlen förmedvény Palesztina
ellen. Az undor és a borzalom kell elfogjon
minden jó zsidót, amikor ezeket a sorokat
olvassa. Az első cikk „Megindult a magyar
zsidóság önvédelmi harca” cím alatt ezeket írja:

„A jövő hét érdekes eseményeket fog hozni
abban a küzdelemben, melyet a magyar zsidóság a
cionista agitáció és propaganda ellen folytat. Mint
értesülünk, a jövő héten kimegy az összes hitköz-
ségekhez és rabbikhoz az ortodoxia országos vezetö-
ségének magyar- és hébernyelvű körirata a cioniz-
mus ellen. Az ortodox vezetőség ebben a vallásos
zsidóságot óva inti a cionista propagandától, mely
az ortodox hitközségekbe is be akar férközni, a
vallásos zsidók figyelmét felhívja arra, hogy a
vallásosság és a cionizmus összeférhetetlenek és
különbös sullyal emeli ki, hogy senki se adakozzék
a cionista agitátorok felhívására, kik legújában
„politikamentes Palesztina” ürügye alatt járnak az
országot. A körirat elrendeli, hogy az áll'uk el-
helyezett gyűjtőperselyeket meg kell semmisíteni.
Hasonló körirat megy ki a következő napokban a
neológ és st. uszgo hitközségekhez is a pesti is.
hitközség részéről.”

A cikk további részében a lap arra biztatja
a Központi D. ákbizottságot, amely tudvalevő-
leg a külföldi zsidó diákokat segélyezé, hívja
fel a „hitestvérek” figyelmét arra, hogy mind
azok, akiknek területében, vagy házában Keren
Kajemet-perselyek vannak, a perselyekre fig-
gasszék ki a feliratot: „A külföldi zsidó diákok
számára” és azok tartalmát rendszeresen szol-
gáltassák be a Központi Zsidó Diákbizottság-
hoz. Vagyis az „Egyenlőség” nem akar keve-
sőbbet, minthogy a perselytulajdonosok egy-
szerűen sikkasszák el a Keren Kajemet pénzeit
és azt más célra szolgáltassák be.

A második cikk „Három értékes nyilatko-
zat” cím alatt véleményeket közöl arról, hogy
miért is nem szabad tulajdonképpen a magyar
zsidóságnak Palesztinért áldoznia. Igen jel-
lemző Vészi Józsefnek kiszólása, aki egyszerűen
és velősen azt mondja: „Az én Palesztinának
nuzerusz klauzus a neve.”

A legmegdöbentőbb azonban a harmadik
cikk, amelynek a címe: „Elég volt.” Ebben a
cikkből a lap szerkesztője, Szabolcsi Lajos be-
jeleni, hogy Székely Béla ellen gyilkosságra
látítás címen feljelentést adott be. Az épületes
cikk egyébként így szól:

„Az egész Európában a haldokló és örszeomló
cionista mozgalom most Magyarországon próbálja
fejét felútni. Hozzátehetjük, igen kevés reménnyel.
Mint a német, francia, angol zsidók és a vallásos
zsidóság egész világszerte már végzett ezzel a nép-
bolondítással, épen le fogja rázni magáról a ma-
gyar zsidóság is. A magyar zsidó felelős szerveze-
tek és egyházi hatóságok, mint lapunk más helyén
olvasható, a legkeményebb és legszigorabb eszközök-
kel fogják hazánktól e mozgalmat távolítani és
nem fogják megengedni, hogy a magyar zsidóságot,
mely túlélt a kurzus pusztításait, most a cionista
mozgalom tegeje tönkre. A kétségbeesett, utolsó ro-
hamban, melyet a cionisták most intőznek hitköz-
ségek és — pénztáraink ellen, minden dühük az
„Egyenlőség” ellen fordul. A magyar fajtában eg-
szben pára'lan durvasággal uszítanak és rágalomznak
és attól sem riadnak vissza, hogy gyilkosságra buj-
togassanak ellenünk. Tettünk föl, hogy e vakmerő
társaság ne folytathassa tzeletét. Minden egyes so-
rukat, mely alattomosan támad és uszít, följelentés
tárgyává tettük a budapesti kir. ügyészségnél és
egy Erdélyből idelepózdott politikai ügynököt, ki
most hitközségeinkben „utazik” és „gyűjt” hetek óta,
gyilkosságra látítás címen külön is perbefogtuk.
Az ilyen hangot és terrort nem fogják meghonosí-
tani a magyar zsidóságban, melyet felhívunk ez
után is, hogy egyetlen fillérel se támogassa a cio-
nista agitátorokat, kik beutazzák jelenleg a hit-
községeket, mert ugyanezek tették tönkre Erdélyben
is a magyar zsidóságot és iki őket támogatja, a
magyar zsidóság pusztulását idézi elő.”

Eddig szól a cikk, amely még az „Egyenlő-

ség” hasábjain is, szokatlan hangot reprezen-
tál. Így csak örült, vagy goroszterő irhat.
Igazán nevetséges volna vitát kezdeni azzal az
állításal, hogy az angol, francia és német zsidó-
ság visszautesítje magától a cionizmust, hi-
szén épen az Uj Kelet mai számában számo-
lunk be arról az örvendetes eseményről, hogy
egy angliai zsidó körülből harmikemillió lejt
éjindékozott a Keren Hajjeszdónak. Vagy hi-
vatkozunk Leon Blumra, aki Franciaország-
ban, avagy Oskar Wassermannra, a Deutsche
Bank vezérigazgatójára, aki Németországban
áll az élén a Keren Hajjeszdó-akciónak. Vagy
vegyük-e komolyan a „gyilkosságra látítás”
vádját, amely amenyire nevetséges, épenly
mértékben gonosz is. Azt hisszük, ez már nem
az újságírás, hanem az ideggyógyászat körébe
tartozó jelenség. A legkedvesebb azonban, emi-
kor az „Egyenlőség” terrortól beszél. Hiszen
ilyen terrort, amilyent az „Egyenlőség” próbál
évek óta alkalmazni a cionizmussal szemben,
még a magyar fehér terror legsötétebb napjai-
ban sem tapasztalhatott a zsidóság az anti-
szemita hecc-sajtó részéről.

A lap további részében egy „kínos” lelep-
lezésről számol be az „Egyenlőség” riportera.
„Cionista titkos társaság az iskolában” a címe
a cikknek és a következőket írja:

„A zsidó leánygimnáziumban, a hitközségnek
ebben a kitűnően vezetett intézetében különös szer-
vezkedésnek nyomára bukkantak. A VIII-ik osztály
növevények közé ismeretlen egyékek becsempészék
a cionista propagandát és a leányokat a cionizmus
szolgálatába akarták állítani olyan szervezkedés
alapján, amely a jól ismert „titkos társaságok” re-
cipjét követte és titoktartási és agitációs fogadal-
makkal volt egybekapcsolva. A titkos szervezkedés
eljutott Biró Mártiáig, aki Biró Lajos leánya és
Vészi József unokája és szintén annak az osztály-
nak a növendéke. Biró Márta azonban kijelentette,
hogy ő magyar zsidó tradíciókban nőtt fel és
semmiféle titkos társaságnak nem óhajta tagja lenni.
Enek a tiltakozásnak nyomán pattant ki az egész
egy és Wirth Kálmán, az intézet hiváló igazgatója,
valamint Glücksthal Samu dr. tanügyi előljáró
azonnal erélyesen belenyultak a diákoknak ebbe a
titkos szervezkedésébe és kihirdették, hogy minden-
kit, aki a jövőben bármilyen titkos akcióban részt
vesz, azonnal eltávolítják a gimnáziumból. Ilyen
eszközökkel dolgoznak a cionisták — az iskola
ifjuság körében...”

Bizony, bizony cionista „titkos társaságok”
alakulnak az iskolákban, mert a szegény zsidó
lányok és fiúk nem merik nyíltan kimondani,
hogy őket is fellelkesítette a zsidó újjászületés
nagyserű gondolata s hogy ők is részt akar-
nak venni az országépítés nagy művében.
Bizony, bizony, az „Egyenlőség” nek ez a kis
cikke bizonyítja a legjobban, milyen erőteljesen
hódít Magyarországon a cionizmus gondolata
és hogy az „Egyenlőség” minden terrorja elle-
nére is egyre többen térnek meg a zsidóság
igazi lényegéhez.

Végeztül az „Egyenlőség” egy Erdélyben
megjelent anticionista könyvről zeng dics-
himmuszokat és közöl belőle bő idézeteket. A
legenyhébb vád ebben a könyvben, hogy a
cionisták egyszerűen ellopják azokat a pénze-
ket, amelyeket palesztinai célokra összegyűjte-
nek. Csodálatos, hogy ezt a könyvet az „Egyen-
lőség”-nek kellett felfedeznie, holott a szerző
azt minden erdélyi lapnak megküldötte. Az
erdélyi sajtó azonban még csak arra sem érde-
mesítette ezt a förmedvényt, hogy tudomást
vegyen róla.

Ime egy csokor virág az „Egyenlőség”
egyetlen számából. Mint előre mondtuk,
főlöleges itt minden kommentár. Azt hisszük
azonban, ha eddig nem is volt cionizmus
Magyarországon, ezek a cikkek meg fogják
teremteni...

ZSIDÓ KÖZÉLET

A „Mizrachi“ erdélyrészi központjának közgyűlése. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap délelőtt 10 órakor a „Mizrachi“ erdélyrészi központja ezévi nagygyűlést. *Mittelmann* Jakab nyitotta meg az ülést és üdvözölte a zsufolásig megtöltött nagyterem közönségét. *Ráth* Efraim tartotta meg ezután beszámolóját a Mizrachi Világszervezet munkájáról és politikai viszonyairól. Értékes előadásában rámutat arra a jelentős, öröndetes eseményre, hogy a Mizrachi világszervezet állandóan és fokozatosan építi ki Erec Jisráél kulturális intézményeit s bár nagy nehézségekkel küzdök, ötvenet meghaladó iskolát és minden kolóniájában vallásos intézményeket létesített, melyekben szent nyelvünk ujhodik meg s igazi vallásos generáció nevelkedik. Felhívja a közgyűlés figyelmét az Antwerpenben (Belgium) augusztus 10-én kezdődő Mizrachi világszervezet konferenciájára, melyen a Mizrachi erdélyrészi központja két delegátussal vehet és kell, hogy részt vegyen. Utána *Wasserstrom* Sándor emelkedett szóásra és szervezeti referátumában általános figyelem középpontjává hozta az erdélyi helyi szervezetek munkáját, melyek lassú, de fokozatos produktív munkával hódítanak teret a hagyományhű zsidóság széles rétegeiben. Különös dicérettel emlékezett a máramarosszigeti helyi csoport és körzet működéséről és annak eredményes munkájáról. Rámutat a központi szervezet eredményes intervenciójára a máramarosi zsidóság érdekében, kik a Keren Kajemettől 6000 dunam földet kaptak az Emekben. Beszámolóját keretében megemlékszik a palesztinai munkáról, a különböző kolóniák és chalucetelek öröndetes erkölcsi és anyagi gyarapodásáról. Foglalkozik azokkal, hogy a zsidóság csakis mint népegyeség haladhat célja és ideáljai megvalósulása felé s csakis mint népi kisebbség lehet fejlődési és politikai jogosultsága az uralkodó népek között mindaddig, míg igazi béke és demokrácia nem uralkodik az emberiség felett. Kitér a Mizrachi erdélyrészi központ kulturális tevékenységére, ugyancsak az általa létesített és fenntartott intézmények fokozódó fejlődésére.

Leitmann Dzsó pénztári jelentése szerint a szomorú gazdasági viszonyokhoz mérten kielégítő eredményt mutat. *Koós* Leó adja le ezután beszámolóját az idei sékel-akcióról, mely még eddig nem zárattott le s kéri, hogy mindenki

tartsa kötelességének annak érdekében megfelelő munkát végezni. *Wald* Dávid szervezeti titkár betérjészeteti az új házszabály-tervezetet, melynek elfogadása és a jelentések tudomásulvétele után a közgyűlés a régi vezetőségnek a felmentvényt megadja. A jelentések kapcsán *Nussbaum* Sámuel intenzívebb munkára hívja fel a szervezet tagjait. Szükségesnek tartja, hogy mindenki vállaljon munkakötelességet, mert csak így számíthatunk egy szervezeti munkálatoknál, valamint a sékelakciónál megfelelő eredményre. *Dr. Varadi* Ödön szerint nem csupán az ifjúságnak kötelessége a Sékelakción való részvétel, hanem a nagyoknak is. Ő maga is vállalja a zsidó népegyeség ezen szimbólumáért a zsidóság széles rétegeit megkeresni. Egyedül Váradon 2000 sékel felhozására vagyunk kötelezve. *Nussbaum* Sámuel veszi át időközben az elnökiést és az ő vezése alatt tartották meg egyhangulag az új tiszttakar megválasztását. Elnök *Mittelmann* Jakab, alelnökök *Berkovits* Bernát, *Kleis* Mór és *Wasserstrom* Sándor, pénztárnok id. *Silberstein* Armin, ellenőr *Leitmann* Dzsó. Végre hajtó-bizottság: *Nussbaum* Sámuel, *Weisz* Ö. Lipót, *Ráth* József, *Ráth* Efraim, *Freund* Benjamine, *Zissovits* Janó, *Gutfried* Izidor, *Gutfried* Eduard, *Koós* Leó és *Goldstein* Moise. Választmány: *Koós* Zsigmond, *Silbermann* József, *Epstein* Samu, *Goldstein* Mór, *Selcer* Armin, *Stern* Vilmos, *Friedmann* Mease, *Friedmann* Armin, *Bernát* Bertalan, *Grünberger* Igaác, *Gutfried* Simon, *Kupferstein* Rudolf, *Mózes* Aron, *Rosenberg* Emil, *Kesztenbaum* Miksa, *Kemény* József, *Ráth* Albert, *Rózsa* Ernő, *Rothbarth* Ede, *Rothbarth* Bernát, *Rippner* Márton, *Leitner* Igaác, *dr. Bördos* Imre, *Ardos* Frigyes, *Bleier* Adolf, *dr. Kohányi* Rózsa, *Bárány* Eliaás, *Grünbaum* Vilmos, *Vajda* Géza, *dr. Markovits* Igaác, *Weisz* Kálmár, *Sonnenwirth* Mór, *dr. Várad* Ödön, *Zawiszlág* Adolf, *Bék* Adolf, *Blum* Zsigmond, *Kohn* Silamon, *Urán* Mihály, *Schwartz* Dzsó, *Schwartz* Jakab, *dr. Winkler* Mór, *Zimmermann* Menyhért, *Vadász* Albert, *Moskovits* Mór, *Schwartz* Menyhért, *Gutfried* Samu, *Gutfried* Emanuel, *Weinstock* Jozsá, *Gross* Márton, *Szűcs* Gábor, *Gross* Márton, *Eidlitz* Ignátz, *Mózes* Sándor, *Kapes* Samu és *Jas* h Moise. A gyűlés az ujonnan megválasztott elnök lelkesítő zárj. szavaival ért véget.

Nyugdíjazzák a cseh fascisták tábormnokát

Gajda vezérkari főnököt legutóbbi cikke miatt menesztik

(Prága, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cseh fascisták egyik vezére, raménye: Gajda tábormnok, mint megbízható forrásból közlik: rövidesen nyugdíjba kerül. A „Národný Listy“ értesülése szerint a honvédelmi minisztérium hivatalos lapjának legközelebbi száma hozza Gajda vezérkari főnök szabadságra távozásának hírért, de minden eddigi szokástól eltérően nem közli azt, hogy szabadsága mikor telik le.

A németországi „Vossische Zeitung“ már négy nap előtt tudott Gajda menesztéséről, aminek közvetlen oka a Sokol-kongresszus alkalmával tartott németellenes beszédei és fascista nacionalista hírlapi nyilatkozatai. *Syrov* honvédelmi miniszter már korábban kijelentette, hogy nem fogja tűrni sem kommunista, sem fascista politikának a kaszárnyák falai közé való behatolását. Most Gajda tábormnok is kénytelen volt a miniszteri nyilatkozat

A modern nőnek kell ékszer és platina, de még inkább egy Sipos-féle reklám-harisnya. Kapható Cluj, Ferdinánd-király-ut 8. szám, Sipos-nál

zsef, *Epstein* Samu, *Goldstein* Mór, *Selcer* Armin, *Stern* Vilmos, *Friedmann* Mease, *Friedmann* Armin, *Bernát* Bertalan, *Grünberger* Igaác, *Gutfried* Simon, *Kupferstein* Rudolf, *Mózes* Aron, *Rosenberg* Emil, *Kesztenbaum* Miksa, *Kemény* József, *Ráth* Albert, *Rózsa* Ernő, *Rothbarth* Ede, *Rothbarth* Bernát, *Rippner* Márton, *Leitner* Igaác, *dr. Bördos* Imre, *Ardos* Frigyes, *Bleier* Adolf, *dr. Kohányi* Rózsa, *Bárány* Eliaás, *Grünbaum* Vilmos, *Vajda* Géza, *dr. Markovits* Igaác, *Weisz* Kálmár, *Sonnenwirth* Mór, *dr. Várad* Ödön, *Zawiszlág* Adolf, *Bék* Adolf, *Blum* Zsigmond, *Kohn* Silamon, *Urán* Mihály, *Schwartz* Dzsó, *Schwartz* Jakab, *dr. Winkler* Mór, *Zimmermann* Menyhért, *Vadász* Albert, *Moskovits* Mór, *Schwartz* Menyhért, *Gutfried* Samu, *Gutfried* Emanuel, *Weinstock* Jozsá, *Gross* Márton, *Szűcs* Gábor, *Gross* Márton, *Eidlitz* Ignátz, *Mózes* Sándor, *Kapes* Samu és *Jas* h Moise. A gyűlés az ujonnan megválasztott elnök lelkesítő zárj. szavaival ért véget.

konzekvenciát levonni.

Gajda a cseh szociáldemokraták már hosszabb ideje támadták, hogy ő a cseh fascisták tábormnok a *Bachy* volt miniszter egyik cikkében nyíltan is megvédte azzal, hogy a cseh fascisták érdekében a brünni fegyverraktárakban a bizalmas utasításokat adott. *Syrov* tábormnok, nemzetvédelmi miniszter a véderőbizottság egyik ülésén ezzel a kérdéssel kapcsolatban kijelentette, hogy a Gajda tábormnok ellen felhozott érvek minden alapot nélkülöznek, ő maga a hadsereg politizálását semmi szín alatt tűrni nem fogja.

Annál nagyobb feltűnést keltett Gajda tábormnoknak legutóbb a „Národný Politika“-ban megjelent cikke, amelyben mintegy felszólítja a fascistákat, hogy továbbra is dolgozzanak a nemzeti öntudatért, mert a főlzabadiított országban a cseh nemzet munkája még nincs befejezve.

Akiba

Ira Giszkalay János

Mert néhány perc múlva már ott voltak a római katonák. Rabbi Juda ben Baba nyugodtan, félelem nélkül várta be őket. A fegyveres csapat vad üvöltéssel vetette magát az aggastyánra és a Talmud följegyzése szerint „háromszáz lándzsadóféssel valóságos szitává lyuggatták“ elomló testét.

Ez már Akiba halála után történt. De egyelőre Akiba még élt és rendületlen lélekkel teljesítette utolsó nagy küldetését: a maga személyében példát adni az utána következőknek. Minden irtózatosságok közepette is, — titkon bár, — de félelem nélkül folytatta a tanítást. Rufus feszülten leste minden megmozdulását. Mestertársait egymásután ragadta el mellőle és hurcoltatta a verpadra. Akiba még mindig nem akart félni, — rendületlen nyugalommal tanított tovább. Rufus válogatott kinhalálokat ezelt ki az elfogott Rabbik számára. Az egyszerű kivégzés idejét multá, a keresztrefeszítés kegyelemszámba ment. Akiba nyugodtan tanított tovább. Rabbi Jismáél, az utolsó főpap fia és Rabbi Simeon egyszerre léptek a verpadra. Halálra gyötört testük fölött Akiba tartott gyászbeszédet és talán arra gondolt, hogy vajjon ő fölötté mikor és ki fog bucsuzó szavakat mondani? De félelem nem férközött a lelkéhez és a halotti megemlékezés ezekkel a szavakkal fejezte be: „Tanítványaim, készüljetek a halálra, mert szörnyűséges napok virradnak reánk“. — Chanina ben Tóradiont a Tóra tanításán érték. Iszonyu halállal kellett lakolnia ezért a bűnéért. Testét belégöngyölték a Tóra pergamenttekercsébe és lassu tűzön gyötörték halálra. Hogy egy máglyán pusztuljon a Tóra és a Mestere. De előbb vízzel telt szivacsot tettek a mellébe,

hogy halálkinjai mentől tovább tartsanak. Akiba nyugodtan, félelem nélkül tanított tovább. Tíz nagy vértanúról tesz említést a Talmud, (aszará harugé malchut), kilencen Akiba kortársai és barátai. A Talmud mindenesetre más sorrendben jegyezte föl a nevöket. De ez a sorrend talán minden célnél nélkül való és talán nem a martírhaláluk időben egymásutánját akarja feltüntetni. Mert énnekem leközdetellen érzésem az, hogy Rufus Akibát hagyta utolsóinak, a nagy Tizek közül, amint-hogy ördögi bosszuszomja Akiba számára találta ki a legrettenetesebb megkínzást is. Mert Rufus tudta, hogy ez a vasember volt a zsidók szabadságharcának lelke és igazi vezere. És gyönyörködni akart a reszketésében. Lítai akarta, hogy hogyan fél töle az az ember, akinek műve előtt nemrég még ő reszketett és akinek titánereje hajszál híjján porbadöntötte az egész római világbirodalmat. Ezért hagyta olyan sokáig szabadon. Hogy a menekülésre, a szökés gondolatára csabítsa Akibát. Milyen kéjjel hajszolta volna hegyeken és folyókon keresztül és a biztos zsákmány tudatában úgy játszott volna vele, mint a macska a szárnyaszegett vergődő verébbel. De Akiba nem menekült. Nem gondolt szökésre. Maradt és várt nyugodtan. A tanításon ért Mestereket egymás után és válogatott kínzásokkal gyilkoltatta le: hátha megrémül a vasember és a holnapért való gyáva remegésében megtagadja tegnapi önmagát. Akiba nem rémült meg, a legnagyobb Rabbi hű maradt önmagához és a véres holnap biztos tudatában nyugodtan tanított tovább.

Rufus türelmét vesztette. Érezte, hogy ez a vasember még legyőzve is diadalt ül rajta és törhetetlen nyugalma egy megvetéssel teli csattanó pofon az ő arcán. Kinpadra hurcolni? Ezt minden jött-ment zsidóval meg-

tehetete és megtette.

Megtörni, reszketését látni, jajgatását hallani, hogy kegyelemért könyörögjön, porban csusszon előtte, hogy kéjelegjen a kinjiban, hogy bosszút állhasson rajta, amiért három évvel ezelőtt olyan eszeveszettel szaladt a zsidó fegyverek előtt: ezt akarta Rufus. És mert eddig hiába leste: ma eszközhöz folyamodott. Elfogatta Akibát. Pribékjei váratlanul megjelentek Akiba házában és börtönbe hurcolták. Vajjon volt-e ideje e bucsuzni tanítványaitól, egyetlen fiától és örökifju lelkének egyetlen szerelmétől Rácheltől? Ha igen, ha bucsuztak: ez a bucsuzás könnytelen és szerelmes mosolygóllyal teli volt. Akiba szép, kicsattanó szájáról, Bétár eleste óta eltűnt az örök mosoly. De most, hogy Rufus szoldos haramiái körülfogták a házát, a mosolygó böles megtalálta régi önmagát. A lélek nyugodt derűjével lépett hűséges élettársához Ráchelhez, öreg korát meghazudtoló meleg barna szeme, soha nem apadó szerelmmel tapadt Ráchél koromfekete szemébe, féltő gyöngédséggel ölelte magához, megcsókolta, de úgy, ahogyan ifju szerelmesek szoktak csókolni: nyitott szemmel, egymás tekintetében fürödve. És Akiba mosolygott. És Ráchel, a drága, az öszülő hajju, ő is mosolygott. Mintha nem is örök bucsuzásra denászuk kezdetére csókolták volna egymást. Titokzatos erő volt ebben a két-egy lélekben a hangtalanul egymást megértés, az egymást megélés varázsos istenadomány.

Rufus nem végezett úgy Akibával, mint ahogyan a többivel szokta. A többieket: elfogta, megkínzoltatta, legyilkoltatta. Akibát hosszú ideig börtönben tartotta. Még mindig nem mondott le arról a reményéről, hogy megalázkodva fogja maga előtt látni a legnagyobb zsidót.

(Folytatása következik.)

IROK

Kis glad

Nem lehet e olvasni ennek költőnek újabb magaslátokat ma a szem, olyan élyekre izgatottan matlan vagyok általánoságban csak megfognak, nai Anna megny képen emberiek, lenére telítetten ellenére is anny rali hamva, min hold fényessége. godt lélekkel Ruth Klára a csucra érkezett „arrivékát“ mér láltatnának.

Nem olcsó b h nem vívódó, c revelációt — fi színességükben Formásságuk nem végzettsé kívénközés Leán gazdognóva mondolga felett, mel dal. Erotikája — mint azt a megszokhattuk, parancsszavának úrszemérmesek, u rsk és hölgye Klára nem ed le magát, lényegét díg ravaszág né emberivé és mégi

„E s mikor vad arcu vérű és k s a

Ime: a fiatal ben még sincs s Költőknél K dül fel Rüh K pantheistikus vi istenérzésbe fok ölelésével szorítja

„Mert isten a föld és az eső, napfény mert isten s

Nem moralist kinylatkozttató, káosz ködében, a tat és bátorit. E forrong, hogy vadjon el:

„Ki uj is kérdezi kétségbe szomorú tragikus

„Száz mig

A legmegkap felelt, dallamos

Aki így tud seit ilyen pompá

IROK ÉS IRÁSOK

***

Ó Caesar!

Kis gladiátorod köszönt...

— Ruth Klára új verskötetete —

Nem lehet elég komolysággal és megilletődéssel olvasni ennek a fiatal, nagyon nagyon tehetséges költőnőnek újabb költeményeit. Ez a kötet olyan tiszta magaslátásokat mutat, melyekre hunyorgatva néz fel a szem, olyan főtten zengő hangokat hallat, melyekre izgatottan figyel fel a fül. Bármily bizalmatlan vagyok a női írásokkal szemben — nagy általánosságban — ezek a lélekből lelkedezett versek megfognak, megbűvölnek, mint hajdarán Lezsnai Anna megnyilatkozásai. Megfognak, mert kiváltképpen emberiek, kiváltképpen melegek és ennek ellenére telítetten asszonyiak, minden igazmondásuk ellenére is annyira szemérmesek, mint a lilium hajnali hamva, mint a szelíd nyári felbök mögé bújó hold fényessége. Erdélyi viszonylatban pedig nyugodt lélekkel állapítja meg a kritikus, hogy Ruth Klára a női versírók között horizontális csúcsra érkezett, mértéket jelent, amellyel egyes „arrivéké” mérve, — azok igen könnyűeknek találhatnánk.

Nem cseké hangulati költészet a Ruth Kláráé, hanem vívódó, okos, meleg és jóságos asszonyi lélek revelációi — finomságukban is erőteljesek, pazar színességükben is egységes világképbe alakulók. Formásságuk nem kitervelt, nem előre elhatározott, hanem végtetszerű, bensőleg adott melódikabizonyosság. Leányos bája néhol megkapó éleslátással gazdagon mond ítéletet az élet mély és tragikus dolga felett, mely szótán halk megbocsájtásba fordul. Erotikája nem testiségének öntömjeenezése, — mint azt a szokványos erotikus költészetben megszokhattuk, — hanem szent életérzés, a vágy parancsszavának elismerése, melyet csak hipokriták, álszemérmesek, ugynevezetten jól nevelt társasági urak és hölgyek igyekeznek elkerülni. Ruth Klára nem rd leleplezéseket önmagáról, hanem önmagát, lényegét adja, mindig megmondás és mindig ravaszág nélkül. És ez teszi annyira fűdév, emberivé és mégis teljességgel nőivé költészetét.

„E sikoly este született,
mikor minden apró kővön,
vad tárcba szédül az öröm,
arcunkon rózsaárvá bevülj
vérünkbe csókot álmodik
és kacogtat és mámorít
s a nyoszolya-tetűnkre ül.”

Ime: a fiatalos, bürgő lányi vágy zenéje, melyben még sincs semmi túlhajszoltság, lázas szavakat. Költőnkénel határozottan székatlan erővel csendül fel Ruth Klára líráján egy mindent átfogó pantheisztikus világerzés, ami végző fokon lelkes istenerzésbe fokozódik és egy szerelmes asszonyi öleléssel szorítja magához a mindenséget:

„Mert isten a minden,
a föld és az ég,
és, napfény és sárga kalász,
mert isten az ember, a bűn és az áldás...”

Nem moralista tehát, hanem ennél jóval több: királykötő, meghitt társunk és vezetőnk a káosz kődében, akinek meleg kézszorítása megnyugtató és bátorító. Egyes verseiben halk-szavu lázadás forrong, hogy aztán nőies beletörtődésben hervadjon el:

„Ki tanít konck véneket
uj istenhez irt uj imákra?”

kérdési kétségbeesetten, hogy végül is megállapítsa szemern tragikumát asszonyi srénának:

„Száz gondolat magasba visz,
míg egy érzésben elesem”

A legmegkapóbb, a legpoétikusabb azonban önteleű, dallamos verseiben tud lenni Ruth Klára:

„A félelem
a szívemen
mint bitorágyon
eterül
s a könnyezemek
kís gyöngyszeme
szemem szelidjén
felmarul.”

Aki így tud muzsikálni a szavakkal, aki érzéseit ilyen pompásan tudja formálni, — az nemcsak

igazi költő, hanem fölényes és éntudatos művész is. Ruth Klára könyve külső kiállításban is izlées, előkelő. Címébláját Balogh István, a nagynevű váradí grafikus rajzolta. (s. l.)

BORBÉLY ISTVÁN: MOLIÉRE. Külső megjelenési formájában igénytelen, de belső tartalmában annál jelentősebb könyvet irt Borbély István dr., az E. I. T. főtthára Moliéréről, a nagy francia vígjátékíróról. Borbély István munkásságát nem méltányolják kellőleg Erdélyben, ahol minden közepes rovellíró fellépése eseményszámba megy, ellenben a tudás a hozzáértés, a judicium tisztasága nem számít a legmagasabbrendű irodalmi értékek közé. Pedig ha nyugati mértékkel mérnők az irodalmi megnyilatkozásokat: a szerény és csendben dolgozó

Borbély István értékelése irodalmi életünk fókuszába kerülne. Mert nemcsak tudása mély, alapos, hanem éleslátása is megkapó; az összefüggések és kortörténeti vonatkozások rajzában pedig határozottan erős tehetségről tesz tanuságot. Kár, hogy nem adatott meg neki a lehetőség hosszabb értekezések és biografik írására, mert bizonyos, hogy e téren maradandó értéket produkálna. Borbély István Riedl Frigyes, a nagy Riedl hagyományait őrző és alkalmazó irodalomtörténész, aki, ha valaha egyetemi katedrához jutna: előkelő izlésű, modern hívőket nevelne. Értekezésének hangját a szó nemes értelmében vett elegancia és előkelő hűvőség jellemzi. A nagy Molière irodalom gazdagságában is tud érdekessé és értékeset mondani. Kis könyvét a „Minnerva” rt. adta ki.

Megtörtént a kormány átszervezése

Berlescu államtitkár az új kereskedelmi és iparügyi miniszter. Csütörtökön indul külföldre a király

(Bucuresti Bukarest, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány újjáalakítása ma megtörtént és hír szerint csütörtökön jelennek meg a hivatalos lapban az új miniszteri kinevezések. Beavatottak szerint Petrovici miniszter veszi át a közoktatástügyi miniszteri tárcát Averescutól, közmunkatügyi miniszter Meisner, ipar- és kereskedelemügyi miniszter Berlescu államtitkár, ennek utódja Popovici.

Averescu tábornok egyébként ma átvette a közoktatástügyi miniszterium vezetését és ez alkalommal kérte a tisztviselők támogatását arra a rövid időre is, amíg kinevezik az új közoktatástügyi minisztert. A tisztviselők nevében Otelesanu államtitkár üdvözölte az ideiglenes közoktatástügyi minisztert.

Tegnap este Goga belügyminiszter tiszteletére az erdélyi többségi képviselők és szenátorok bankettet rendeztek, amelyen Goldis hosszabb beszédben hangoztatta a vezetése alatt álló nemzeti párt kollaborálásának jelentőségét a néppárttal.

Goga megköszönte az ünneplést és mindenkor ragaszkodásáról biztosította pártbíveit. A király ma szerdán a szokásos ceremóniák közt fogadja a kamara és szenátus bizottságait, amelyek átnyújtják a trónbeszédre vonatkozó válaszfeliratot. Csütörtökön az uralkodó megkezdí külföldi útját.

Boris bolgár király titokzatos útja Lausanneba

A király elutazásáról nem értesítettek a követsségeket

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szófiai távirat nyomán jelentettük már, hogy Boris bolgár király szombaton délelőtt, Eudoxia hercegnő kíséretében, a legszigorubb inkognitóban, váratlanul elhagyta Bulgáriát és ismeretlen helyre távozott. A király hirtelen utazása a legkülönbözőbb kombinációkra adott alkalmat az európai diplomáciai körökben. Bécsbe szombaton éjszaka érkezett meg a sajtóhoz a hivatalos értesítés Boris király elutazásáról és még az éjszaka folyamán a bécsi bolgár követséget elárasztották a világsajtó képviselői, hogy az utazás okát megtudják. Nedkov követ kijelentette az újságíróknak, hogy szombaton éjszaka félegy óráig semmiféle értesítést nem kapott Szófiából, ennek ellenére valódnak kell tartani a hírt, minthogy azt a hivatalos bulgár távirati iroda röpitette világgá.

Noha Nedkov követ kijelentette, hogy tudomása szerint Bulgáriában az utóbbi napokban semmiféle lényegesebb politikai esemény nem történt, kétségtelen tény — amint más oldalól közlik — hogy Boris király helyzete egy idő óta megrendült és egy igen tekintélyes számú párt azt követeli, hogy Boris mondjon le és helyébe Cyrill herceg foglalja el a trónt. Ezek mindenestre olyan hírek, amelyeket feutartással kell fogadnunk. Feltélenül meglepő azonban minden körülmények között az a tény, hogy a bécsi bolgár követet Boris király külföldi utazásáról nem tartották szükségesnek értesíteni.

Boris király jelenleg harminckét éves és, mint ismeretes, 1918 októberében atyjának, Ferdinánd cárnak lemondása után foglalta el a bolgár trónt. Bulgária az utóbbi években súlyos gazdasági és politikai válságon ment keresztül. Cankov hívei és az agrárkommunisták között folyó harc egy pillanatra sem hagyja nyugton az országot. A helyzetet súlyosbitja Cankov legújabb megkísérelt összeesküvése a jelenlegi Liapcsev kormány ellen.

Genf, július 13. (Rador.) Boris bolgár király ma Lausanneba érkezett. A király kíséretében van Eudoxia hercegnő és néhány hű tiszt.

Eljegyzés, vagy menekülés?

A bulgár király nyolc év óta nem hagyta el országát területét. A mostani utazása, hír szerint, azzal van összefüggésben, hogy el akarja

magát jegyezni. Utazása meglehetősen nehézkes körülmények között, mert Dobrudzsán a király nem utazhatott keresztül az ott folyó bandaharcok miatt. A bécsi bolgár követség megcáfolja azokat a híreket, mintha Borisnak menekülnie kellett volna országából. A követség kijelentette, hogy a király nagyon ki van merülve és üdülni akar a külföldön. Minden más, az utazásával kapcsolatos hír merő kitalálás. Bulgáriában tökéletes nyugalom van.

A belgrádi bolgár követség is a leghatározottabban megcáfolja azokat a híreket, amelyeket a bécsi lapok Boris bolgár király külföldi utazásával kapcsolatban irtak. A bolgár király utazásának végcélja Svájc, ahol néhány hélig fog maradni. A bolgár sajtó hangoztatja, hogy Boris király külföldi útja a legjobb bizonyítéka annak, hogy Bulgáriában a bel- és külpolitikai viszonyok mennyire megszilárdultak.

A trónutódlás kérdése

Jólértesült bolgár körökben azon a vélemény van, hogy a király utazása a trónutódlás kérdésével van elsősorban összefüggésben. Bulgáriának ugyanis ezidőszertint nincs trónörököse. És ha Boris király váratlanul meghalna, ez a körülmény súlyos zavarokra adhatna alkalmat. Ezért Boris király most atyjával, Ferdinánd exkirállyal fog tanácskozni és előreláthatóan úgy intézik el a kérdést, hogy amennyiben Boris férfitód nélkül hal meg, úgy öccse Cyril herceg és az ő utódai következnek a bolgár trónon. Arról, hogy Borisra nyomást gyakorolnának és lemondását követelnék, semmit sem tudnak a Bulgária ügyeiről rendkívül jól informált belgrádi külügyminiszteriumban. Köztudomásu ugyan, hogy Cankov volt miniszterelnök és Kalcov ezredes, volt külügyminiszter a katonai liga és a macedonai forradalmi szervezetek támogatásával éles akciót indítottak, hogy Liapcsev miniszterelnököt, ha kell, erőszakosan is megbuktassák és megteremtsék az erős kéz kormányát, esetleg katonai diktatúrát kiáltssanak ki. Hogy ez az akció egyáltalában és milyen mértékben irányul Boris király ellen, az egyelőre még nem ismeretes. Tény azonban, hogy Boris király volt az, aki igyekezett Cankovot lemondásra bírni.

* Pal. szfina legújabb és legtekélyesebb fali-
cérképe 100 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

Harmincmillió lejt adományozott a Keren Hajjeszódnak egy angol zsidó Az Allenby tábornok tiszteletére adott bankett szenszenciája

(London, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A londoni East End legutóbbi bankettét adott lord Allenby tábornok tiszteletére, aki a világháborúban Palesztinát a török uralomtól felszabadította. Ez a bankett nemcsak azért bír nagy jelentőséggel, mert azon fontos politikai kijelentések hangzottak el, de főként azért, mert ebből az alkalomból egy olyan összeget ajánlottak fel a Keren Hajjeszód javára, amely felülmúlja a összes eddigi egyéni adományokat. A banketten megjelent, lord és lady Allenby kivételével, a cionista Exekutive majdnem valamennyi tagja, ezenkívül több ezer főre rugó közönség. A bankettet emelkedett ünnepély előzte meg, melynél az angol cionista föderáció elnöke, Nl. Philipp Guadella elnököl. Felszólaltak Goldbloom főrabbi, aki héberül köszöntötte a tábornokot és Mr. Ladlow, az angol cionista föderáció titkárja, aki egyúttal átnyújtotta a tábornok részére kiállított pergament köszönőlevelet. A díszes dokumentum tartalma a következő volt:

Palesztina felszabadítója

„Az angol cionista föderáció nevében szívéllyesen üdvözljük önt. Hálánkat fejezzük ki azért a szolgálatért, amelyet a mi országunkban népünkért tett. Az ön palesztinai győzelme büszke angol polgárokká és jó zsidókká és hálás emberekké tett bennünket, mert hiszen az ön parancsnoksága alatt álló hadsereg tette lehetővé a mi történelmi vágyainknak megvalósítását és alkalmat adott arra, hogy nemzeti földünkön új életet kezdjünk.“

A dokumentumot Weizmann, Alfred Mond, Goldbloom, Guadella, Greenberg, Solomons és még cétány ismert londoni zsidó elköteletség írta alá.

Ne adományozok, hanem kölcsönt

Lord Allenby lelkes eljenzés közben áll szólfésca és a következő beszéddel válaszolt:

„Hálával és meghatottsággal köszönöm az urak üdvözlését. Egyizben már jólesett látnom a zsidóság ragaszkodását Angliához, akkor, amikor 1917-ben Jeruzsálem lakossága egy Tóra-tekercset nyújtott át nekem. Es pedig itt most a második megtiszteltetés. A nem-cionisták nehezen érthetik meg a cionizmust. A cionizmus a nemzet és a vallás szintézise, így tehát valamennyi országban

zavartalanul dolgozhatnak a zsidók a cionista ideálért és szűkebb hazájuk jólétéért. Soha még nem találkoztam emberekkel, akik annyi lelkesedéssel dolgoztak volna egy ügyért, mint a cionisták Palesztináért. Különösen áll ez dr. Weizmannra. A cionista politika műve Palesztina, a legesodáltozabb az egész Keleten. Csak még több erkölcsi és anyagi támogatás kellene, nem pedig filantropia. Nem adományok, hanem kölcsönök és tőke. Megfelelő finansziális támogatás mellett a cionizmus jövője biztosítva van.

Huszonötezer font

Lord Allenby beszéde után felemelkedett helyéről a bankett egyik résztvevője, Mr. Bernhard Baron és miközben a zsebéből egy csekket vett elő, a következőket mondotta:

— A hála és a csodálkozás érzésével hallgattam lord Allenby szavait. És hogy ennek a hálának kifejezést adjak, átnyújtok most önöknek egy csekket 25 ezer fontról a palesztinai zsidó munka céljaira.

Most Weizmann áll szólfásra:

— Nem adhatunk címet és rangot azoknak,

Az osztrák szocialisták vád alá akarják helyezni a kormányt

Kit terhel a mulasztás a Zentralbank összeomlásáért?

(Bécs, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az előkelő és nagymultu Zentralbank Dutscher Sparkassen összeomlása, amelyről az erdélyi állatexport érdekelttségével kapcsolatosan az Uj Kelet is megemlékezett, nagy vihart támasztott Ausztriának nemcsak közgazdasági, de politikai életében is. A nemzetgyűlés mai ülésén Eigner képviselő a demokrata ellenzék nevében azt a javaslatot tette, hogy a Zentralbank körül történt eseménnyel kapcsolatban kötelességmulasztás címén helyezze vád alá a kormányt. Különösen súlyos vádat emel Colman pénzügyminiszter ellen, aki szerinte saját betétjét idejekorán kivette a Zentralbankból. A Zentralbank szanalására fordítandó 60 millió schilling állami segély Ausztria pénzügyi viszonyaihoz képest igen súlyos tétel. Bauer szocialdemokrata képviselő felszólalása után Colman pénzügyminiszter kijelentette, hogy nincs más választása a kormánynak, mint azonnal segítséget nyújtani, hogy ezáltal még nagyobb pénzügyi katasztrófától kíméljék meg Ausztriát. Különben is a Zentralbank nem örökös ajándékot kap, hanem csak kölcsönt, amelynek összege a bank aktíváiból meg fog térülni.

Primo de Rivera kinevezett parlamenttel akar kormányozni

(Madrid, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Primo de Rivera spanyol miniszterelnök pár nappal ezelőtt résztvett egy politikai gyűlésen, a melyen nagyobb beszédben ismertette újabb terveit. A diktátor kifejtette, hogy új törvényhozást akar összehozni, de nem rendel el a választásokat, hanem megbízható hazafiakból fogja összeállítani a parlamentet.

Hangsúlyozta még a miniszterelnök, hogy gondja lesz rá, hogy minden népréteg és minden foglalkozási ág képviselőjéhez jusson az ily módon létrehozott törvényhozásban. Primo de Rivera fantasztikus terve nagy feltűnést kelt és általános az a meggyőződés, hogy a diktátor ily módon szeretné meghosszabbítani veszélyeztetett hatalmát.

Politikai körökben azoaban biztosra veszik, hogy már az elkészeredett kísérlet sem segíthet és a diktátort a nép elégedetlensége rövid időn belül elsodorja helyéről, annak ellenére, hogy

Börtönbe vetettek hat spanyol író és több festőművészt

Barcelona, július 13. A spanyol helyzet még mindig rendkívül feszült és csak külsőleg nyugodt. Madridban százhetven letartóztatást történt az összeesküvéssel kapcsolatban. A katonai fogház teljesen megtelt. A letartóztatásokat csupán a rendőrség fogantatosítja, ami azt bizonyítja, hogy Primo de Rivera még mindig biztossággal támaszkodik a hadseregre. Diktátora ebben a pillanatban tisztán rendőri diktatura. Werler tábornok azt állítja, hogy a legutóbbi összeesküvés manifesztumát nem írta alá és az ezért rárótt százezer pezstát nem fogja megfizetni. Tegnap letartóztatták a madridi „Atheneo“ irodalmi társaság egész előjáróságát,

akiket mi megbecsülünk, de cinnél és rangnál többet jelent az, hogy a zsidó nép szívébe zárja támogatóinak nevét. I.méltlem, amit már sokszor mondtam: a történelem sok olyan tábornok nevét sorolja fel, akiket azóta elfelejtettek, de annak a tábornoknak a neve, aki Palesztinát felszabadította és a Balfour deklaráció megvalósítását lehetővé tette, örökre élni fog. Csak az a fontos, hogy azok, akik utána jönnek, tökéletesítsék azt, aminek megvalósítását Allenby lehetővé tette. — Majd Baron felé fordult: — Ön a szükség idején nyújt nekünk segítséget és ezzel kivette részét a felszabadító munkában. Kívánom, hogy mielőbb látogassa meg Palesztinát, lássa meg az országot és az embereket, akik ott élnek és akkor meg fogja találni tetteinek jutalmát.

Bernhard Baron

Bernhard Baron 25 ezer font adománya, ami közel 30 millió lejt tesz ki, a legnagyobb adomány, amit fennállás óta a Keren Hajjeszód kapott. Baron az oroszországi Rostowból származó zsidó, aki 16 éves korában Amerikába vándorolt ki, majd onnan Angliába került, ahol egy cigarettagyárnak lett a vezetője. Ismert filantrop és egyedül az utolsó évben is több mint 200 ezer fontot fordított jótékony célra. A zsidó újjáépítés részére nem először adományoz, már két évvel ezelőtt 10 fontot juttatott a jeruzsálemi egyetemnek. Baron jelenleg 76 éves és politikailag Macdonald munkaspártjához áll közel.

Arböröm
üdeségének titka
a naponta használt

JSJS
PUDER
KRÉM-SZAPPAN

Budapestre utazók! féláru magyar vizumot

féláru magyar vasuti jegyet (oda vissza) július 9-21 között: **Kolozsváron** kizárólag a Főút 1 szám alatti menetjegyjárodában szerezhetik be.

Szerda
a vilá
napi
sal sz
soal
Ati
is
Pi. Qu
kompr
Szerda
Elh
Egyike
nek. F
Emil Ja
Az
Üve
VE
& Co. k
Scque
Kuláns k
mérle
Hes
első

cinnél és rangnál...
dó nép szívébe zárja...
n, amit már sokszor...
olyan tábornok nevét...
ajtettek, de annak a...
esztinát felzabadiotta...
egvalóságát lehetővé...
az a fontos, hogy azok...
csák az', aminek meg...
ette. — Majd Baron...
g idején nyújt nekünk...
részét a felzabadió...
felőbb látogassa meg...
ágot és az embereket...
fogja találni tettének

Bernhard Baron...
font adomány, ami...
a legnagyobb adomány...
Hajjesod kapott. Ba...
származó zsidó, aki...
vándorolt ki, majd on...
y cigarettagyárnak lett...
és egyedül az utolsó...
fontot fordított jéts...
részére nem először...
előtt 10 fontot jatta...
t. Baron jelenleg 76...
ald munkáspártjához

rmányt

éért?
multu Zentralbank...
égével kapcsolatosan...
k közgazdasági, de...
ta ellenzék nevében...
olatban köteleesség...
emal Colman pénz...
bankból. A Zentral...
zági viszonyaihoz...
Colman pénzügyi...
segetséget nyújtani...
at. Különben is a...
sszege a bank akti-

amenttel

elentette, hogy leg...
tátor maradni...
ivera tegnap éjszaka...
zett, A vasuti állo...
rendőri felkészültség

ra felszállt automo...
füty hangzott el...
zbelépni, hogy ez...
kerüljön a sor. Egy...
zenvedett. Tíz em-

ának az volt a célja...
spanyolok között a...
ma délelőtt meg is...
öl az egyezményt...
a alá. A spnyol...
ása után kinallga...
közársasági el...
a spanyol arany-

rót

et és szobrászokat...
nak az új kormány...
ságát elismerni. A...
szász tag kilépett az

utazóki
vizumot

(oda vissza) július...
on kizárólag a Főtér...
ban szerezhetik be.

RHEUMA KÖSZÜVÉNY GYÓGYHELYE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. **L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2.** Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qua. iszapoczkok, használatra kész gamma kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható

Select-mozgó

Szerdán és csütörtökön: a mult évadban óriási sikert aratott

Elhanyagolt asszonyok

Egyike a legegészségesebb és legvonzóbb filmeknek. Főszerepben a gyönyörű Corrina Griffith

Monopol Atlantic O. M.

Urania-mozgó

Szerdán és csütörtökön

Montmartre hercegnő

Emil Jannings és Mia May-al a főszerepben. Monopol Dori n O. M.

Apollo-mozgó

Szerdán

Az örvények királya

Sámsonnal a főszerepben.

Üvegcsiszolás!

Butor- és fali tükrök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükör 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kivágva. Autóüveg. **Tükörjavítás** Üveg rézbe foglalás, művészi kivitelben. Tükör és tükrőveg-raktár. — Hajlított üveg.

„VENUS” üvegcsiszoló és tükrőgyár, Friedrich & Co. közkereseti társaság, Sibiu. Scneidergasse No 4.

Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Hess

mérlege minőségi munka.

Hess Victor, Sibiu

első romániai mérleggyár.

Elkobozták és cenzura alá helyezték a „Brassói Lapok”-at

Szele Béla ellen eljárás indult meg állami ellenes izgalás címén. A kamarai vizsgálóbizottság jelentése. Csak átmeneti jellegűek az új szeszadók. A szenátus befejezte a felirati vitát

(Cluj Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósít.) A kamara tegnap esti ülésén szétosztották a képviselők közt a Szele Béla mandátuma ügyében kiküldött vizsgálóbizottság jelentését. A bizottság elnöke, Chiru Mihály kifejté, hogy a bizottság, amelyben az összes pártok képviselői helyet foglaltak, Gróza Péter elnökelel tartott ülésén megvizsgálta a Szele Béla ellen felhozott vádakot és minthogy Szele dr. nem jelent meg, hogy a vádak ellen védekezzen, távollétében kimondotta, hogy javasolja a mandátum megsemmisítését a következő okokból:

1. A kolozsvári törvényszék ítélete bizonyítja, hogy pénzt kapott Budapestről a „Brassói Lapok” támogatására a román állam elleni irredentizmus céljára.
2. A „Brassói Lapok”-ban később megjelent cikkek állandóan a román állam ellen izgattak.

Liberális tiltakozás a városi tanácsok feloszlatása ellen

A kamara ma délelőtti ülésén több kisebb-jelentőségű interpelláció után Voicu Nitescu kérdést intéz a kormányhoz az erdélyi hadikárok kifizetése ügyében. Imizcu liberális tiltakozik a városi tanácsok feloszlatása ellen, melyet törvényteleneknek tart. Kéri a kormányt, hogy haladéktalanul állítsa ismét funkcióba a megválasztott tanácsokat. Berlescu miniszterelnökségi államtitkár azonnal válaszol az interpellációra és kijelenti,

3. Állandóan szubvenciót kap Budapestről és számos más esetben eljárás folyik ellene izgatás miatt. Többek között népszavazást követelt Beszarábiára vonatkozólag és ezzel is bebizonyította, hogy nem viseltetik lojális érzésekkel a román állam iránt.

A Szele-ügy szenzációja azonban nem a vizsgálóbizottság jelentése, hanem az, ami Brassóban történt és ami végleg megpecsételte Szele Béla mandátumának a sorsát. A „Brassói Lapok”-at legutóbbi számában megjelent cikk miatt, amely Szele Béla mandátumával kapcsolatban heves támadást intéz a kormány ellen, a tegnapi napon elkobozták. Az ügyesség bűnvádi eljárást indított a cikk szerzője, Szele Béla dr. ellen az állam biztonsága elleni izgatás címén, mivel a cikkben államellenes tendenciát lát. A „Brassói Lapok”-at cenzura alá helyezték.

Aranyparításra fogják emelni a szeszadót

Ezután megkezdik a szeszilletékek felemeléséről szóló javaslat tárgyalását. A tárgyalás során több indítványt terjesztettek be, többek között arra is, hogy a szesz illetékét a tervezett 6 lejről emeljék fel 8 lejre hektófokonként. A cujka illetékére javaslatot tesznek, hogy

hogy a kormány eddig egyötödét oszlatta fel a városi tanácsoknak, de a feloszlatás sehol sem történt politikai okokból. A tanácsok visszaállításáról szó sem lehet, amíg a közigazgatási törvény egyes szakaszait meg nem változtatják és reméli, hogy ebben a munkában a kormány a liberálisok támogatását is megkapja. Dimitriu liberális az ilfov megyei közigazgatási és igazságszolgáltatási visszasságokról beszél, majd a román Opera ügyében intéz interpellációt Goldis miniszterhez.

Zsidó és szász deklaráció a kamarában

A kamara délutáni ülésén Duca felolvassa a liberális párt nyilatkozatát, Moldovan Valér a nemzeti pártét, Madgearu a parasztpártét és Hans Otto Roth a szászok deklarációját. Utóbbi kijelenti, hogy a legutóbbi parlamenti vitákból is kétségtelenül látszik, hogy Romániában a kisebbségi kérdés nyitott kérdés, mely még nem nyert elintézését. A kisebbségek nem támaszkodhatnak saját erejükre ilyen választási törvény mellett és ezért nem kell zokon venni tőlük, hogy kartellit kötöttek a néppárttal. A kartell hitem szerint — mondja Hans Otto Roth — egy új etapja a kisebbségi életünknek. Nem vagyunk olyan erősek, hogy egyik vagy másik pártot hatalomra juttassuk, megkevesebb olyanok, hogy kormányt buktassunk. Kartellünk tehát tisztán jogaink elérését célozza. Dr. Mayer Ebner cionista képviselő beszél ezután és bejelenti, hogy a romániai zsidóság szintén részt akar venni az ország konszolidációs munkájában és békében kíván élni az ország lakosaival.

az adó literfokonként csak 1 lej legyen a 20 százalékos luxusadó nélkül, ha szesz tartalma 30 százalék alatt van és 2 lej 50 bani annál a cujkanál, melynek szesz tartalma 30 százaléknál magasabb.

Cuza professzor: De nem itt! Valahol másutt.

Cuza a keresztény liga deklarációját olvassa fel, amelyben foglalkozik a különböző pártokkal. A zsidókérdésre tér ezután át és ismerteti a keresztény liga programját.

Cselinecu többségi: Pitestiben Ön egy olyan családnál volt megszállva, ahol az asszony zsidó család gyermeke.

Cuza: Nem igaz. Cuza felolvassza a bibliából idézeteket, amellyel azt igazolja, hogy a zsidók meg akarják enni a keresztény népeket. Egy lelkész: Mely népeket? Cuza: Az összes keresztényeket. A lelkész: Nem igaz, csak a Kánaán völgyében lakó népekről van szó. Ezután az előadó beszél és megszavazzák a feliratot, melyet szintén holnap délután nyújtanak át.

A szenátus ülésén Motuicescu kéri az elnököt tisztázza Tatarescu volt belügyi államtitkár szenátori mivoltát, mert tudomása szerint Tatarescu még nincs 30 éves és így nem lehet tagja a szenátusnak. Aután interpellációt jegyez be arról, hogy a „Monitorul Oficialban” megjelent Camionage mérlegben Hiotu udvari miniszter szerepel a felügyelő bizottsági tagok között. Kérde nem forog-e fenn összeférhetetlenség.

Oprea a kisenevi hadosztálynál elkövetett sikkasztások ügyében interpellál. Szerinte a sikkasztott összeg meghaladja 65 millió lejt.

Bradisteanu a bolgár komitási bandák betöréseiről beszél és kéri a kormányt, folyamodjon a legdrasztikusabb intézkedésekhez és ha kell, szakítsa meg a diplomáciai összeköttetést a bolgár kormánnyal, ha nem szűnnek meg a betörések.

Attérnek a felirati vitára. Dasiu esperes előadó válaszol az elhangzott támadásokra. Beszédét az ellenzék többibben félbeszakítja.

Uj palotát kap a szenátus

A délutáni ülésen Mosoiu tábornok javasolta, hogy Babes professzort renzei sárdékban részesítsék. Popovici miniszter kijelenti, hogy a minisztertanács már foglalkozott ezzel a kérdéssel.

Coanda elnök bejelenti, hogy a szenátus számára új palotát építenek és kéri bizottság kiküldését. A szenátus hozzájárul.

Pimen moldvai metropolita kéri a kormánytól a hározzott álléspontját a zsidókérdésben.

Ezután folytatták a felirati vitát. Petrovici miniszter a kormány nevében válaszol az ellenzék és Zirelschn rabbi kritikáira. Beszéde végén apellál valamennyi konstruktív elem együttműködésére.

Petrovici miniszter beszéde után a szenátus megszavazta a felirati javaslatot, mire Coanda elnök közölte, hogy a király szerdán délután 3 órakor fogadja a szenátus küldöttségét. Erre ki-sorsolták a küldöttség tagjait, mire az ülés véget ért.

Eddig 22 halottja van az amerikai robbanásoknak

A tűz átterjedt a tengerészeti löporraktárra is

(Newyork, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) New Jerseyben megszüntek a robbanások. Erre azonnal őrzőjárat nyomult be a veszélyes területre. Mivel azonban a tűz még mindig tart és ennek következtében újabb robbanások történhetnek, az őrzőjárat kénytelen volt visszavonulni. A robbanások következtében 900 ember lett hontalanná, 400 sebesült meg.

Délután 3 órakor a mentési munkálatokat abbahagyták, mert a tengerészeti löporraktár is meggyuladt és minden pillanatban újabb robbanástól tartanak. Eddig 14 halottat ástak ki a romok közül és 8 teljesen szénné égett holttestet, 22 emberről még semmi hír.

Az amerikai lapok egyöntetűen állást foglalnak a kormány ellen amiatt, hogy minden megfontolás nélkül lakóházakat építettek a löporraktárak közvetlen közelébe. Coolidge elnök országos akcióit indította a károsultak segélyezésére.

Aláírták a francia-angol adóssági egyezményt

A frank esése előreláthatólag megáll

(Páris, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Havas-ügynökség jelentése szerint Caillaux és Churchill aláírták a háborús adósságok rendezéséről szóló egyezményt. A konvenció szövegét ma este publikálják. Caillaux holnap reggel kilenc órakor visszatér Párisba, ahol pénteken kezdődik a vita a kamarában a felhatalmazási javaslat felett. Churchill és Caillaux tanácskozásai befejezése után megelégedésüknek adtak kifejezést az eredmény fölött. Caillaux kijelentette, hogy a meg egyezés meg fogja akadályozni a frank további esését.

Londonból visszaérkezve, Caillaux kijelentette, hogy meg van elégedve a francia-angol egyezménnyel. A „Matin” szerint a szerződés lényege, hogy Franciaország adósságának 60 százalékát elengedték, a fennmaradó összeget 62 év alatt kell lefizetni, az első öt évre pedig részleges moratoriumot nyújtott Anglia.

Külön biztosítási törvény készül a kereskedőkről

Trancu Jasi miniszter új munkásbiztosítási javaslata kiterjeszti az egész országra az erdélyi rendszert

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Előző számainkban részletesen ismertettük az új munkásbiztosítási törvényjavaslatnak általános és betegség esetére vonatkozó intézkedéseit. A baleset elleni biztosítás tekintetében a javaslat az egész országra kiterjeszti az erdélyi rendszert. Azoknak a magán- és közvállalatoknak a névsorát, amelyek kötelesek alkalmazottaikat baleset ellen biztosítani, évente ként fogják összeállítani. Az ilyen munkaadóknak be kell lépniük a munkaadók szövetségébe, nehogy kértérisi pörrel megvádolhatók legyenek.

A balesetbiztosítás

Baleset esetén a munkásbiztosító havi járadékot fizet a szerencsétlenül járt munkásnak és családjának, ha az orvosi kezelés után is munkaképtelen maradt. A járadék a munkaképtelenség fokával van arányban. Teljes munkaképtelenség esetén a fizetés 60 százalékát kapja járadékként a biztosított, ha családja is van, ellenkező esetben 50 százalékát. Ez az összeg a teljes fizetés határáig emelkedhet, ha a munka képtelenné lett munkás állandó ápolásra szorul. Ha csak részben vesztette el munkaképességét, a járadék arányosan csökken. A balesetből származott halál esetén a biztosított örökösei a temetési költségeken kívül rendes járadékot kapnak. A gyermektelen hátrastárs az elhunyt fizetésének harmada, minden 16 éven alóli gyermekért pedig a fizetés egyhatoda jár, amelyek összege azonban nem lehet több a fizetés kétharmadánál.

A járadék kalkulációjánál, ha az évi fizetés a 6000 arany lejt meghaladja, az ezen felüli összegnek csak egyharmadát veszik hozzá a számítási alaphoz, amely azonban a 8400 lejt nem haladhatja meg. Az öt munkásnál többel dolgozó vállalatok aránylagosan járulnak hozzá a járadékok fedezéséhez, míg a kisebb cégek fix összeget fizetnek a munkaadók testülete révén.

Ki kap rokkantsági nyugdíjat

Az a munkás, alkalmazott, esetleg munkaadó, aki a nyugdíjpénztárhoz legalább 200 hete, illetve 400 hete hozzájárulást fizet, korkülönbség nélkül igényt tarthat rokkantsági nyugdíjra, ha betegség, vagy testi hiba miatt részben, vagy teljesen — ha csak átmenetileg is — elvesztette munkaképességét, vagyis nem képes rendes fizetésének egyharmadát megkeresni. A rokkantsági nyugdíj 200 arany lejt fix összegből és azonkívül a heti hozzájárulások nagysága és száma szerint változó összegből áll. Ez a máodik összeg annyiszor 10 arany bani, ahánnyal több héten át tartott a befizetés a 200 heti kötelező hozzájárulás felül.

Aggkori nyugdíjra joguk van a biztosítottaknak ha legalább 1200 héten át megszakítás nélkül fi-

zettek a járulékokat és férfiaknál, ha a 65, nőknél a 62 életévet betöltötték. Bizonyos vállalatok alkalmazottainál a korhatár lezárítható 58, illetve 55 évre. A nyugdíj nagysága azonos a rokkantsági nyugdíj fix összegével, ha a biztosított még teljesen munkaképes, de ha közben rokkantá lesz, a teljes rokkantsági nyugdíjra van joga. A munkásbiztosító azonban lehetőleg igyekezni fog megfelelő kezelést utáni elejét venni annak, hogy valamelyik munkás megrokkanjon.

A biztosítási díjak

A rokkantsági és aggkori alaphoz az állam, a munkaadó és munkás járul hozzá. Az állam hozzájárulása szubvenció útján történik, amely egyenlő a munkás és munkaadó hozzájárulásainak összegével. A munkások és munkaadók azonos összeget fizetnek, amelyet hontként, de legalább havonta egyszer eszközölnek. Az aggkori járulékok 30 aranybani mindenkori ellenértéke, amelynek befizetése a már említett bélyegek felragasztásával történik.

Trancu Jasi munkaügyi miniszter egyebéknél, amint ezt a Sfátul Negustoresc bukaresti nagygyűlésén bejelentette, hasonló törvényjavaslatot készült kidolgozni a kereskedők betegség, baleset, rokkantsági, aggkori munkaképtelenség esetére szóló biztosításáról a munkásbiztosító intézmény mintájára. Ezzel kapcsolatban 61.816. számú leiratával a miniszter Richard R. Tuffiut, a Sfátul kolozsvári elnökét tanácsossá nevezte ki a tanulmányi és törvény szerkesztési bizottságba.

Több bukaresti lapról megvonták a vasúti szabadjegyet. Bukarestből jelentik: Több bukaresti lap értesítést kapott a CFR vezérigazgatótól, hogy a részükre kiszolgáltatott szabadjegyeket, valamint azon újságírókat is, akik ezeknél a lapoknál dolgoznak, visszavonják. Az intézkedés oka egyelőre ismeretlen.

Marguerite „La Garconne” című regénye a színpadon. Párisból jelentik: Az itteni Theatre de Paris tegnap este mutatta be Victor Marguerite új darabját, a „La Garconne”-t, amelyet a szerző a hasonló nevű darabjából írt. A közönség rendkívül csodálatosan távozott az előadásról, minthogy az érdekes téma, amely mint regény olyan nagy sikert ért el, a színpadról nagyon rosszul hatott.

Nickelozó telep

orvosi műszerész.

Elvállal fém tárgyak, orvosi műszerek, disztárgyak nickelozását, ollók, borotvák és kések, nyomdai papírvágó kés k, stancnik és sakter-kések speciális közörlés és tükörtényezését. **Fried Jenő, Cluj, Piata Unirii No 22.**

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemmel való együttműködésről szóló szerződésről. Szerkesztők: Gisztkay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkének utánpótlásáról az Uj Kelet megjelölésével megadják meg.

A hatvanéves Richard Beer-Hoffmann

Napjainkban él, mégis, ha róla beszélünk, mintha valami emlékeztetés, régi ritka kincs jutna eszünkbe. Költő, igazi költő, akinek hívatása, hogy az ember, a lét és a sors felől alkotott megismeréseket világ- nézetbe desztilláljon és ezeket kifejezze. És ha Beer Hoffmann akár jó, akár rossz költő lenne: már e tulajdonságánál fogva, ebben az aktualitásokra beállított világon olyan érdeklődésre tarthat számot, mint régi időkben ránk maradt műkincz.

Szerda

6686. Ab 3. 1926. július 14.

Hatvanéves — és mi jelent tőle mindezidőig? Egy-egy költemény, egy-egy beszéd, egy novella, egy előjáték és egy dráma. Am a költemény ama bizonyos „Álmodal Mirjamhoz”, a beszéd „Emlékbeszéd” Wolfgang Amade Mozart-ról”, a novella „György halála”, az előjáték „Jakob álma”, a dráma pedig „Carolais grófja”. E kisszámú mű képviseli Beer-Hoffmann: a ma irodalmi áramlati mozgást. Zenik fölfedezőnek és árnyékba hullnak, stílusok fölkaroltának és ismét ellanyhulnak, az egyik izmust követi a másik, Bics alig tud menekülni a tehetségek elől. És ha majd egyszer eljön a kiválasztás és benső épülés ideje, akkor majd a nyomtatott papíros veszett árama mögött mint egy hó fog állani a kisszámú mű, amely ime nem változott: hol láthatóvá lett, hol kevésbé látható. Mint kövek esőközben, feynelnek az aktualitástól, majd a pillanatnyi könnyűt beporosodottan állanak — de néztek oda, mégis csak léteznek. Hol vannak az 1900 óta fölbukkant korszatos irodalmi áramlatok zászlósbontói? Spiegelmensch, Kulkas és a többiek elpárologtak. De e hatvanéves műve itt áll mégis.

Mávnél is parancsolóbban áll itt pedig az alatta. Ez az előkelő, ez a rezervált alak, költő a varrógép és szikratáviró idejében, tartalmában súlyos férfiú, a nobilitás nagyura. És egyike a nazi-délnek, akikben megvan egy mélyebb szabadság arra, hogy azt írják, amit akarnak, mert zsidóságu- kat egyszer már rendbe hozták. Mert csak ha az ember önmagával jött tisztába, csak szután lehet másokat és mást a tisztaság s féréiba emelni. Beer-Hoffmann már évek óta bírja ama zsidók nagyra-becülését, akik a zsidó lét nemesei jával gazdagítják lelküket. És bírní fogja örökké, mert kivettette magából a változhatatlant és ezzel önmagát a változhatatlanság rangsorába emeli.

E napon nemcsak mi gondolunk rá, hanem mindazok, akik szellemi családjához tartoznak. Köszönetet mondunk neki eddigi munkájáért és reményülket fejezzük ki jövőbeli alkotásaira.

Arnold Zweig

Miklós herceg inkognitóban Kolozsváron járt. Miklós herceg, aki a prágai szokol- ünnepeken vett részt, tegnap Kolozsvárra érkezett. A herceg inkognitóban utazott és így a hatóságok részéről nem fogadták senki sem a magas vendéget. Miklós herceg Bianu sziguranca vezérfelügyelő társaságában töltötte el kolozsvári tartózkodását és ma tovább utazott Bukarestbe.

Rabindranath Tagore Bécsben. Bécsből jelentik: Rabindranath Tagore, a hírneves indiai költő és filozófus tegnap Bécsbe érkezett. Kisératében voltak: Mahalanobis professzor, a kalkuttai egyetem matematika-tanára és annak felesége, továbbá a költő fia, Rabindranath Tagore. A társaság közül a költő és a tanár felesége — egy csudaszép indiai fiatal hölgy — nemzeti viseletben voltak. A költőt újságírók és egyetemi tanárok várták a vonatnál. Tagore elmondotta, hogy ezúttal nem művészi célok- ból jött Európába, hanem tisztára személyi okokból. Szilvbaja miatt egy bécsi professzor- nál konzultálni kívánja magát. Elmondta hogy Párisban meglátogatta barátját, Romain Rollandot, akivel pompás napokat töltött el. Bécsben Geiger professzor, az egyetem egyetlen indológusa, a költő barátja. Elmon- dotta, hogy egy régi bengáliai törzsből

származik. tát alapított nath Tagore vajjon fia, I vább fogja e szerint egy amelynek az gondol. Ra előtt felolva költeményt szívéhez rő

Nád válopört in gyilkolt Eg jelentik: Eg az a szere ban Nados évi feyhá áll. Már ré válik felesé főkapitány között erős amikor még ran látták V pedig nem birtokos leá Egyedi me gyilkossága reich azt va lason is, h mert ez r Yuknéval s nyomorogni vagyont ő földbirtokbó neki. Vuki házba Nád és többször mességének be a volt megjelölésé tatott Nád választ. N mihelyt vá házban feles asszony is

A Dick Jak törvénytérk dőleltő tá lévő D.ck felebbezését képviselője, Pastie vice vezetőjének ítélet nagys nyomozás D. knek to rozat ellen bezést jelen a Tabla elé

Nag lentik: A tűz áldozó együtt. Ika stlt. A kár 140 munká

Csót terek párt kapókeresz erkőcsi és omláshos, a evvel kapo hogy a vez főnökője, mazásu, G mita vezér jgyben jár társasvizor erkölcsi vá követte. A ipari vállal összeomlott unták a ve a keresked kérték. A így a kam esődbe ker * A „T áramfogyasz havi kiadás

származik. Nagypapja egy brahma vallási szek-
tát alapított, amelyet a költő apja, Debendra-
nath Tagore tovább fejlesztett. Nem tudja,
vajon fia, Rabindranath, ezt a tradíciót to-
vább fogja-e fejleszteni. Közölte, hogy eszidő-
szerint egy bengáliai verskötetet dolgozik,
amelynek angol fordítására egyelőre nem is
gondol. Rabindranath Tagore a bécsi ifjúság
előtt felolvasást fog tartani és néhány olyan
költeményt fog felolvasni, amely különösen a
szívéhez köt.

**Nádossy volt főkapitány a fogházból
válópórt indított és feleségül veszi a meg-
gyilkolt Egyedi Arthur leányát.** Budapestről
jelentik: Egész Budapesten nagy feltűnést kelt
az a szerelmi regény, amelynek középpontjában
Nádossy Imre, a frankhamisításért négy-
évi fegyházra elítélt volt országos főkapitány
áll. Már régóta beszéltek arról, hogy Nádossy
válik feleségétől és tudták azt is, hogy a volt
főkapitány és a férjétől elvált Vuk Györgyné
között erős szerelem fejlődött ki. Nádossy,
amikor még hatalmának tetőfokán állott, gyak-
ran látta Vukné társaságában, — ez a Vukné
pedig nem más, mint Egyedi Arthur föld-
birtokos leánya, Frohreich Ernőnek a sógornője,
Egyedi meggyilkolása után sokat beszéltek a
gyilkossággal kapcsolatban Vuknéról is. Froh-
reich azt vallotta kihallgatásakor és a főtárgya-
lason is, hogy főképpen azért ölte meg apját,
mert ez nagyon szükmarku volt leányával,
Vuknéval szemben és a dusszard földbirtokos
nyomorogni hagyta az asszonyt. Azóta nagy
vagyont örökölt Vuk Györgyné, az egyedüli
földbirtokból több mint kétezer hold jutott
neki. Vukné többiben küldött levelet a fog-
házba Nádossynak, amíg vizsgálati fogoly volt
és többször tanujelét adta vele szemben figyel-
mességének és szeretetének. Könyveket küldött
be a volt főkapitánynak és a könyvek betű-
megjelölésével meleg szerelmi üzeneteket jut-
tatott Nádossyhoz, aki ugyanilyen módon
válaszolt. Nádossy hír szerint elhatározta, hogy
mihelyt válópórt befejezést nyer, még a fog-
házban feleségül veszi Vuknéval és ehhez már az
asszony is hozzájárult.

**A törvényszék meghosszabbította
Dick Jakab letartóztatását.** A kolozsvári
törvényszék második számú Sütü-tenácsa ma
dél előtt tárgyalta az előzetes letartóztatásban
lévő Dick Jakab fogvatartása ellen beadott
felebbezését. Fabius Stefan dr., Dick Jakab jogi
képviselője, valamint dr. Breescu ügyész és
Pastie vizsgálóbíró, a Dick elleni vizsgálat
vezetőjének meghallgatása után, az előre látható
ítélet nagyságára való tekintettel és a további
nyomozás érdekében a törvényszék elrendelte
Dicknek további 30 napi fogvatartását. A hatá-
rozat ellen Dick Jakab képviselője utján feleb-
bezést jelentett be és így az ügy végső fokon
a Tábla elé került.

Nagy tűz Ploestiben. Bukarestből je-
lentik: A ploestii „Progresul“ grafikai gyár
tűz áldozata lett, több szomszédos házzal
együtt. Ikar György gépész súlyosan megsebe-
sült. A kár 26 millió. A tűz következtében
140 munkás munkanélkül maradt.

**Csődbe ment a bécsi kampóskeresz-
tesek pártja.** Bécsből jelentik: Az osztrák
kampóskeresztesek pártjában hónapok óta dúló
erkölcsei és anyagi válság mostan a teljes össze-
omláshoz, a csődhöz vezetett. A válság és az
ezzel kapcsolatos leleplezések során kiderült,
hogy a vezetőség bizalmasa és a titkári iroda
főnöknője, Bauerné, tulajdonképpen zsidó szár-
mazású, Gattermayer, a lehangosabb antisze-
mita vezér, kénytelen volt bevallani, hogy
jegyben járt egy zsidó kereskedő leányával és
társasviszonyban volt egy zsidó bankárral. Az
erkölcsei válságot csakhamar anyagi összeomlás
követte. A kampóskeresztesek pártja különböző
ipari vállalkozásokba kezdett, amelyek sorban
összeomlottak. A hitelezők mostan végre meg-
unták a vezetőség állandó halasztás késését és
a kereskedelmi bíróságon a csőd elrendelését
kérték. A bíróság a kérelemnek helyt adott és
így a kampóskeresztesek pártja hivatalosan is
csődbe került.

A „Tungsram“ izzólámpák takarékos
áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkentő a
havi kiadásokat. 2

* Orvosi hír. Dr. Gergely József bőrgyó-
gyász urológus Targu Mures, (Marosvásárhely) Főter
49., külföldi tanulmányutjáról hazatért és ren-
deléseit újra megkezdte.

— Pör ezerötszáz vádlottal. Cetinjből
jelentik: A montenegrói hadsereg hetek óta
nagyarányú okirathamisítási ügyben folytatnak
vizsgálatot. Montenegrót a tavasszal hamis
hadikárpótlási kötvényekkel lepték el és ezzel
milliók károkat okoztak az államnak. Az állam-
védelmi osztály titokban szleszkört nyomozást
indított, amit a külföldre is kiterjesztettek. A
montenegrói hatóságok összeszedték a hamis
kötvényeket, de a tulajdonosok ellen nem in-
dítottak eljárást. A vizsgálat során egyedül
Pejanovic Pétert, a hadikárok felbecsülését
végző bíróság elnökét tartóztatták le, akiről
megállapították, hogy az ő hibájából váltottak
be az állami hivatalok olyan nyomennyiségű
kötvényt. A külföldön és az országban folyta-
tott vizsgálat nem vezetett eredményre, ami-
nek következtében furcsa események történtek
Montenegróban. A montenegrói hatóságok nap-
ok óta tömegesen tartóztatják le a paraszto-
kat, akiknél hamis hadikárpótlási kötvényeket
találtak. A falvakból egész századokat kísérelnek
Cetinjébe. Eddig ezerötszáz parasztot tartóztat-
tak le a hamis kötvények miatt.

**— A Magyarországon leszállásra kény-
szerült repülőgép utasai a világhírű Arra-
chard fiérek.** Budapestről jelentik: Szomba-
ton délben, mint ismeretes, Harta község hatá-
rában katonai jellegű francia repülőgép leszállni
kényszerült. A leszállás következtében futó
szerkezete, valamint légszavarja összetört. A
katonai repülőgép utasai a világszerte ismert
Arrachard fiérek, akik tudvalevőleg Párisból
leszállás nélkül repültek Mezopotámiába és ezzel
új távolsági rekordot állítottak fel. A két pilóta
szombaton indult vissza Párisba Bukarestből és
a hirtelen baleset miatt kénytelenek voltak utju-
kat megszakítani. Az a körülmény, hogy a
francia kormány nem kért engedélyt Magyar-
ország területe fölött való repülésre, a magyar
légi szuverenitás megsértését jelenti. Ezen ezért
az illetékes minisztériumokból bizottság szállott
ki a helyszínre, addig is a francia repülőgép
utasai felszólították, hogy a csendőrség terü-
leten tartózkodjanak. A bizottság hétfőn be-
fejezte működését és így a két francia pilóta
valószínűleg a mai nap folyamán amikor meg-
rongált gépüket helyreállítják, tovább folytat-
ják utjukat.

**— Kétévi börtönrre ítélték a gyilkos
hóstiti legényt.** A kolozsvári törvényszék máso-
dik számú Sütü-tenácsa ma dél előtt fejezte be a
tárgyalást Pácsi Lajos hóstiti legény büntörében.
Amint azt tegnap jelentettük, Pácsi az elmúlt év
decemberében az Aranysámban rendezett tánemula-
ság alkalmával összeszólközött Bárdos István nevű
társával, akit bicskával úgy hasba szurt, hogy az
sehrülésébe rövid időn belül behalt. Bárdos ha-
lálát még siettetve az a körülmény, hogy midőn
a halálos szúrás után a szomszéd szobába támo-
gott ki, nekiütközött egy rendőrnök, aki részegnek
nézte, többször brutálisan pofontütötte. A tárgyalás
folyamán az alacsony, fejletlen termetű Pácsi azzal
védkézelt, hogy tettét önvédelemből követte el,
mert Bárdos bicskával támadt rá és a gyilkosság
előtt is állandóan üldözte. A törvényszék az eny-
hítő körülmények figyelembevételével kétévi börtö-
nrre ítélte Pácsi Lajost.

**— Negyvennégykarátos gyémántot ta-
láltak Dél-Afrikában.** Kimberleyből jelentik,
hogy a napokban egy negyvennégykarátos hi-
bátlan gyémántot találtak, amely nyers állapot-
ban 2700 fontért kelt el. Az ismert nagy gyé-
mántokhoz viszonyítva a kő aránylag kicsiny,
de mégis a legnagyobb azok közül, amelyeket
az utóbbi évek során találtak. Százkaratnál na-
gyobb köveket csak több évszázad leforgása
alatt egyszer találtak, ahol pedig, hogy újra
egy Cullinanhoz hasonló kétszázkarátos gyé-
mántot adjanak a délafrikai gyémántmezők,
valószínűleg még sok évezrednek kell elmulnia.

**— Szerelmi elkeseredésében szívenlőtte
magát.** Debrecenből jelentik: Tádós Ferenc
debreceni földbirtokos tegnap revolverével
szívenlőtte magát. Tettének oka az volt, hogy
egy zsidó állatorvos lányát szerette és a szülői
nem voltak hajlandók a házasságra beleegyezni.

**— Újabb bolgár bandatámadás a dob-
rudzjai határon.** Bukarestből jelentik: A bolgár
határ közelében fekvő Ismir községben komitácsi-
kjából támadást kíséreltek meg, de a határőrség
visszaverte őket. A ruszcsuki bolgár prefektus a
helyszínre érkezett a vizsgálat megejtése és a
szükséges intézkedések foganatosítása végett.

— Orosz légitöredék építene Afganisztánban az angolok ellen. Londonból jelen-
tik: Az alsóházban ma bejelentették, hogy az
indiai katonai hatóságok legnagyobb aggodal-
ommal figyelik a szovjetkormány arra irányuló
törökvéseit, hogy Afganisztánban orosz vezetés
alatt álló légi flottát szervezzenek.

SPORT

AAC—Haggibbor. Vasárnap délután a
vasutaspályán az aradi AAC ot látja vendégül
a Haggibbor. A városközi mérkőzésen először
nyílik alkalma a Haggibbornak, hogy az
Amatőr-mérkőzések tapasztalatait érvényesítse.
A mérkőzés újabb érdekességekkel fog szolgálni
a Haggibbor híveinek. Ezuttal fog ugyanis
először szerepelni a csapatban Lóbl Lajos, a
Hargita fiatal kapusa, aki már huzamosabb
ideje Kolozsváron tartózkodik és ez alkalommal
fog bemutatkozni a jobbösszekötő posztjain
Hanzmann II., az Amatőrök ellen kiválóan sze-
replő fiatal játékos is. Az AAC az aradi baj-
nokság második helyén végzett és elsőrangú
játékerőt képvisel. A találkozás rendkívül ni-
vósának ígérkezik.

Az N. S. E. bajnoki uszóversenye. A
Nagyvárad Sport-Egylet július 18-án uszóversenyt
rendez Nagyvárad-kerület uszóbajnokságáért a kö-
vetkező versenyszámokkal: 1. 50 m. ifjúsági mell-
uszás 18 évig, 2. 50 m. ifjúsági hátuszás 18 évig,
3. 50 m. ifjúsági gyorsuszás 18 évig, 4. 50 m.
hölgy melluszás, 5. 50 m. hölgy gyorsuszás, 6.
33 1/3 m. búváruszás, 7. 100 m. gyorsuszás, 8.
4.0 m. távuszás, 9. 100 m. melluszás, 10. 100
m. hátuszás, 11. 50 m. oldaluszás, 12. 3x33 1/3 m.
vagyestaféta (mell, hát, gyors), 13. 3x33 1/3 m.
ifj. staféta (mell, hát, gyors), 14. 3x33 1/3 m. gyors-
uszó staféta, 15. 3x33 1/3 m. ifj. gyorsuszó staféta,
16. Vízpoló mérkőzés. Nevezések zárt borítékban
név, egyesület, versenyszám pontos megjelölésével,
nevezési díjjal együtt Sonnenfeld Andor szakosz-
tályi elnök (Oradea, Str. Printul Carol 6.) címre
küldendő, legkésőbb 1926. július 14. ig.

A Haggibbor házi tenniszversenye. A
Haggibbor július 18-án vasárnap reggel 7 órai
kezdettel nyilvános házi tenniszversenyt rendez
a KKE Calea Victoriei (Magyar-utca) 48. sz.
alatti pályáján. Nevezési zárlat július 16-án d.
u. 4 órakor. A versenyen a következő számok
szerepelnek: férfi egyes, női egyes, férfi páros,
vegyes páros, férfi egyes ifjúsági, női egyes
ifjúsági, férfi, női és férfi páros gyermekverseny.

Kérje

mindenhol Dreher-Hagenmacher
sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fog-
por, Chlorodont szájvízkivonat

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

KÖZGAZDASÁG

Az új szeszadórendelet részletei

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Monitorul Oficial“ mai számában megjelent az új szeszadórendelet, amelynek lényegét az Uj Kelet már közölte. A rendelet, mint ismeretes, a tiszta szesz adóját hat lejben, a toalettikék gyártására szolgáló szesz adóját két lejben, az ecetszesz gyártásához szükséges denaturált szesz adóját 30 baniban állapítja meg hektofokonként, míg a ma li körök és más alkohol preparátumok adóját, amelyek a nemadózott szesz kategóriába tartoznak, 60 lejben. A különböző szesz-eszenciák adóját 60 lejben állapítja meg literenként a rendelet. Hektofokonként 1.50 lej az adója a cujkának, gyümölcspálinka, borszaprónak, borszesznek, gyümölcspárolatoknak és melléktermékeknek harminc fokos erősségen alól, míg ezen erősségen felül az adó 2.50 lej. A sör és a bor adója 10 lej, az adózott borszaprónak 9, a nem adózott pezsgő 10, a sörzapró adója 3 lej literenként.

A rendelet értelmében a seprőgyártásból nyert szesz hektofokonkénti 5 lejes illetéke, amelyet Erdélyben és Bukovinában szedtek csak, most megszűnik, míg a kontingensen felüli szeszért fizetendő 10 banis hektofokonkénti illetéktöbblet megmarad. Mint ismeretes,

Megdrágult a vasúti sinek eladási ára. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága közli, hogy a fel nem használható és régi sinek eladási árát felemelte. Az új árak a következők: a magánvasutak számára használható középminőségű sín kilogramja 15 lej, a régi sín 10 lej megákosoknak, míg a vasúti személyzet részére a régi sinek kilogramját 3.50 lejben árban adja el a CFR. A többi vasúti anyag árai a régiéknél maradnak.

Újabb működési és alapítókezelési engedélyt kaptak a következő erdélyi pénzintézetek és vállalatok: Elkő Takarékpénztár Johansfeld (Bánát), Aurora Bank. rt. Naszód, Prima Casa de imprumut pe amanet Kolozsvár, Crisana hitelintézet és takarékpénztár, Német és Szerb-cesanádi Takarékpénztár, Nagyszalontai Takarékpénztár rt. Temesvár, Lácogyár rt. Temesvár, Léderer Márton cserépgyára Nagyvárad, „Titan“ Egyesült nadrági és kaláni fémművek (alapotkezelés). Avasi Bank rt. Ávszfelsőfalú, Farkas Mendel és Fái szeszgyár és szeszfinomító Szászrégen (működési engedély).

Megkötötték a jugoszláv-magyar kereskedelmi szerződés. Belgrádból jelentik: A magyar-jugoszláv kereskedelmi szerződés tárgyalásai az állategészségügyi egyezmény megszövegezésével befejezést nyertek. A kereskedelmi szerződés három évre szól és hozzátartoznak a határmenti forgalmat és a kettős birtokok jogviszonyait szabályozó egyezmény, valamint a vámsegély-egyezmény és az állategészségügyi egyezmény is. A szerződést rövidesen ratifikálják.

Holnap lép csak életbe a régi zárórarendelet. Ma érkezett le a Sfatul Negustoresco kolozsvári központjához a munkaügyi minisztériumnak július 9 én kelt 12.385 számú határozata, mely a július 4 iki rendelet hatálytalanságával visszaállítja a régi üzleti zárórákat. Kívételt képeznek a fűszerüzletek, míg a szeszüzletek árúsítanak is, továbbá a mézár-székek, halkereskedések és hentesüzletek, amelyek délben félkettőtől félnégyig kötelesek zárva tartani, este pedig 8 óráig zárva. A drogériák esti zárórája is 8 óra marad. A rendelet szerint ezek a zárórák július 15 én lépnek életbe.

Jugoszlávia retorzióképen felemeli a cseh áruk importvámját. Belgrádból jelentik: A parlamenti vámbizottság legutóbbi ülésén a jugoszláv ellenzéki pártok javaslatot terjesztettek be a Csehszlovákiából érkező áruk behozatali vámjának felemelésére, mert az új

a szesz után külön ad valorem husz százalékot kell fizetni még luxusdó fejében. ami elől azonban az égetésre szánt denaturált szesz kivételt képez. A 20 százalékos ad valorem illeték a cujkának, a gyümölcspálinkáknak, a bor, a borszapró, borszesz, gyümölcsszesz és melléktermékek után is fizetendő, ha erősségük meghaladja a 30 fokot.

Ugyanolyan adóttételek alá esnek az importált szeszfélek is, mégpedig olyan mértékben, hogy a számlához hozzáadják a fogyasztási adót, a vámilletékeket és a szállítási költségeket, komissziós díjakat és mindenféle kiadást, amely az árura hárul a vámtól való kiváltás utánig és az így nyert összeg után vetik ki a 20 százalékos illetéktöbbletet, amelyet a vámdíjakkal egyszerre kell befizetni.

Bukaresti jelentés szerint a szesz törvényjavaslat körül bizonyos nehézségek keletkeztek a kormánypart kebelében, amely Garoflid földművelésügyi miniszter álláspontjának megfelelően több módosítást kíván. A kormánypart erre Áverescu tábornok elnöklétével értekezletet tartott a kamarában és tisztázta a kérdést, úgy, hogy a javaslatot kamara ülésén megszavazzák.

Csehszlovák vámtarifa lehetlenné teszi a jugoszláv agrártermékek Csehszlovákiába való kivitelét. A vámbizottság kormányparti képviselői kijelentették, hogy elvben hozzájárulnak a javaslathoz, azzal a feltételéssel, hogy erre vonatkozólag még megkérdezik a kormány véleményét is. Számítani lehet arra, hogy a javaslatból törvény lesz. Prágai jelentés szerint szombaton nyújtotta át a cseh kormány a magyar kormány jegyzékére válaszával, amelyben közli, hogy a cseh kormány 1928 szeptember 15 ig hajlandó a július 15 én életbelépő gabonavámok minimális tételeit alkalmazni Magyarországgal, de csak abban az esetben, ha szeptember 15 ig Magyarország és Csehország megkötik a végleges kereskedelmi szerződést. Ugyanígy szövegi jegyzéket intézett a cseh kormány Jugoszláviához is.

Hetvenötmilliárd volt a csehszlovákiai bankok tavalyi betétállománya. Prágából jelentik: Az állami statisztikai hivatal adatai szerint a csehszlovák köztársaság összes pénzintézeteiben a betétállomány 1925 december 31 ig 74.78 milliárd koronát tett ki. A könyvbetétek és pénztárjegyek 34 banknál 7.97.373 takarékpénztárnál 12.25 és 688 hitelintézetnél 5.47 milliárdos összegeket jelentettek. A csehszámlatulajdonosok száma januártól decemberig 82.347 ről 87.482 re, a csehszámlák összege viszont 1749 millióról 2057 millióra emelkedett.

A Csikszeredai Takarékpénztár bukása. Az erdélyi pénzügyek annak idején élénk foglalkoztatta a tekintélyes Csikszeredai Takarékpénztár válsága és összeomlása, amely hetekig tartó sajtóháborút idézett fel. Ennek a hírlapi kampánynak befejező akkordjaként most jelent meg Balogh Gézának, a Csikszeredai Takarékpénztár volt vezérigazgatójának érdekes könyve, amelyben az ellene felkeltett vádakát a válságba jutott bank anyagi státusának felvételével megbízott szakértőkre, az erdélyi bankeszkizátusra, valamint az intézet egyes vezetőire írta. A személyi módvumoktól eltekintve Balogh Géza könyve kortörténelmi dokumentuma a romániai gazdasági élet mai szomorú helyzetének, amely legalább ugyanannyival hozzájárult a Csikszeredai Takarékpénztár összeomlásához, mint a tulhajtott terjeszkedési üzletpolitikája.

A fürdőhelyeken levő italmérések vasárnap is nyitva tarthatók. A hivatalos lap legutóbbi számában megjelent pénzügyminiszteri rendelet értelmében azok a falvai korcsmák, amelyek Erdélyben és a Bánságban

a fürdőhelyeken vannak, vasárnap és ünnepnapokon nyitva tarthatók déli 12 óra után is, de csak abban az esetben, ha az egész nyár tartama alatt egyszersmind vendéglők is. A nyitvatartási engedélyt a kerületi munkaügyi felügyelők adják, előzetes szemlék alapján. A határozattal elégedetlen fél felebezhet a munkaügyi minisztériumhoz. Ezek a nyitvatartási engedélyek azonban csak szeptember 15 ig érvényesek.

* „Ivria“ Biztosító Rt. cégváltása. Az „Ivria“ Biztosító f. év ápr. 29-én megváltotta cégét „Carpatia Román Biztosító R. T.“-ra. A cégváltás a bekapcsolódott új részvényre vonatkozó a Dacia Romania, Nationala, Generala és Agricola vezérigazgatóink intenciójára. A társaság az új érdekeltség révén lényeges anyagi előnyöket nyert, a belső konstrukcióját illetőleg azonban változatlanul a régi maradt.

TŐZSDE

Július 13-án

A lej Zürichben 230.00—230.00, Párisban 18.00, Budapesten 322.00, Bécsben 321.00, Prágában 15.25, Berlinben —.

Kolozsvár. A piac tartózkodó, kevés üzletkötéssel. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.20—31.40, Prága 6.54—6.58, Budapest 320—320, Páris 5.75—5.85, Zürich 42.50—42.70, Newyork 219.50—221.50, London 1070—1080, Milánó 7.65—7.70.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.90, Amsterdam 307.40, Newyork 516.50, London 2511.00, Páris 1805.00, Milánó 1745.00, Prága 1530.00, Budapest 72.25, Belgrád 912.50, Bukarest 230.00—230.00, Varsó 56.00, Bécs 73.—.

Bukarest. Devizák: Páris 5.75, Berlin 52.10, London 1664.00, Newyork 217.00, Milánó 7.43, Zürich 41.50, Bécs 31.10, Prága 6.50, Brüsszel — Budapest 31.10.

Bukarest. Valuták: Napoleon 860, német márká 51.00, leva 153, török lira 115, font sterling 1050, francia frank 6.00, svájci frank 41.00, olasz lira 7.65, drachma 2.65, dinár 3.80, dollár 217.00, lengyel forint 18.—, osztrák schilling 31.00, magyar korona 31.00, cseh korona 6.80, belga frank —, holland forint —.

A romániai rom. kath. népszövetség megbízásából
Kolozsvári Gazdak Sorsolási Osztálya, Cluj,
Piata Guza V. 10. Már csak

32 óra

választ el a csütörtök délután 3 órától.
Gondtalan életet biztosíthat magának, ha idejében sorsjegyet megvásárolja.

Siessen, még nem késő!

Minden sorsjegy tulajdonosának 50 esélye nyílik a nyeremények megszerzésére. A közönségnek aggodalomra nincs oka, mert minden feltevést kizáróan a kolozsvári Gazdak Hitelszövetkezete a nyeremények teljes illetékmentességét garantálja.

Keresek lakást.

lehetőleg központban, 2—3 szobás modern

Ajánlatokat „Titkár“ jellegre ármegjelöléssel a Hermes hird. irodába, Str. Radu (Boeska-u.) 4. sz. alá kérek.

Weisz Adolf uriszhabságát áthelyezte
Calea Regele Ferdinand **17. sz. alá**

SZINH

Toto. Az új rendezése és T. győztes ötlete. Pintér Böske (a szerepet), E. Róthly játsza. Az utolsó mulva kezdődött előtti utolsó került operett. Vasárnap délután helyárak. hogy a cílsze játszani Vasárnap Maricza gróf bucsufelépésére. Karácsonyi sokra már mo.

Szerda: Csárj jákékava zatszám. Csütörtök: Tó Böskevel. Péntek: Toto Szombat: Toto Vasárnap d. vendégjáték zatszám. Vasárnap d. László Sorozat Vasárnap es e attrakció. Hétfő: Marica Kedd: Frauco tucafel. László.

WEINSTEIN Veri...
Modra s...
gita, fény...
és Sollux...
Elsőrendű...
és a váro...
Dr. a segesvár

